

университета ім. І. Франко. В 1978—1980 гг. Валентина Яковлевна работала директором Университета марксизма-ленинизма Киевского горкома партии, в 1980—1986 гг. секретарем Ленинского райкома партии г. Киева. В 1980 г. без отрыва от производства окончила аспирантуру Львовского университета, защитила диссертацию на ученую степень кандидата исторических наук.

В октябре 1986 г. в связи с новым переводом мужа переехала в г. Ашхабад, в 1986—1988 гг. работала в ЦК Компартии Туркменистана заместителем заведующего отделом науки и учебных заведений. В 1988—1991 гг. она — доцент кафедры политической истории Туркменского университета им. Махтумкули. В 1987 г. ей присвоено ученое звание доцента.

С 1992 г. В.Я. Артемова работала в Центре исследований научно-технического потенциала и истории науки им. Г.М. Доброва НАН Украины, сначала она старший научный сотруд-

ник отдела методологии и социологии науки (1992—1996 гг.), затем ученый секретарь Центра (1996—2003 гг.), старший научный сотрудник отдела проблем инновационного развития экономики (2003—2010 гг.).

Обладея незаурядными организаторскими способностями и большим практическим опытом, В.Я. Артемова внесла заметный вклад в стиль работы Центра, в организацию международных симпозиумов и конференций, в выполнение плановых тем и проектов. Вошли в актив науки ее публикации, посвященные международной деятельности Академии наук Украины, Римскому клубу, плану содействия науки ЮНЕСКО.

По своей человеческой сути Валентина Яковлевна была открыта людям, их проблемам и нуждам. Ее помощь и поддержка, которая распространялась далеко за пределы Центра, были всегда действенными и энергичными. Исходившие от нее позитивные импульсы испытали многие, кто был знаком с ней.

Коллектив Центра исследований научно-технического потенциала и истории науки им. Г.М. Доброва НАН Украины

Пам'яті І.Д. Зосимович

Українська історія астрономічної науки зазнала незворотної втрати. Пішла з життя одна з активних істориків астрономії та популяризаторів історико-астрономічних досліджень в Україні, кандидат фізико-математичних наук Ірина Дмитрівна ЗОСИМОВИЧ.

Вона народилася 20 квітня 1937 р. в Києві у науковій родині завідувача відділу Інституту загальної та неорганічної хімії Дмитра Павловича Зосимовича та інженера-хіміка Галини Миколаївни Шарової-Зосимович. Рідним братом її батька був відомий генетик та селекціо-

нер, член-кореспондент АН України Володимир Павлович Зосимович. Академічні традиції сім'ї значно вплинули на формування непересічної, багатогранної та високоосвіченої особистості дослідниці. Вона закінчила в 1959 р. фізичний факультет Київського університету, в якому потім навчалася в аспірантурі, а в 1966—1971 рр. працювала на кафедрі астрономії (старший науковий співробітник, викладач). У 1971 р. вона захистила кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук. У

1976–1986 рр. І.Д. Зосимович працювала у секторі історії природознавства Інституту історії АН України. З моменту створення в 1986 р. Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки АН України до виходу на пенсію у 2003 р. займала посаду старшого наукового співробітника відділу історії науки.

Наукові дослідження І.Д. Зосимович стосувалися історії вітчизняної та всесвітньої астрономії, становлення та розвитку наукових шкіл у галузі астрономії в Україні, викладання астрономії, відновлення наукових пріоритетів, традицій та спадкоємності української астрономічної науки в контексті розвитку світової. Вона є автором близько 100 наукових праць, надрукованих в

Україні та за кордоном, зокрема монографії «Геомagnetна активність та стійкість корпускулярного поля Сонця» та низки розділів у колективних монографіях «Нариси з історії вітчизняної астрономії з найдавніших часів до початку ХХ ст.» та «Історія української культури», в яких висвітлюється розвиток вітчизняних астрономічних досліджень з найдавніших часів до кінця ХХ ст. В останні роки праці Ірини Дмитрівни набули світоглядного звучання. Нею вивчалися питання моральної відповідальності вчених за їх дослідження, про творчу долю вчених та їх відкриттів (на прикладах життя Джордано Бруно та долі пріоритетних відкриттів видатного українського астронома ХХ ст. С.К. Всехсвятського). Закоханість в історію астрономії, натхнення у роботі, притаманне їй літературне дарування виявлялися у вишуканому стилі її наукових статей та прекрасних есе.

І.Д. Зосимович проводила активну науково-організаційну роботу в Комісії з історії астрономії Міжнародного астрономічного союзу, дійсним членом якого вона була обрана 1981 р., брала участь у вітчизняних та міжнародних наукових конференціях, симпозіумах, семінарах. Наукову роботу вона успішно поєднувала з громадською, обиралася депутатом Старокиївської районної ради м. Києва двох скликань (1990–1998).

Колектив Центру завжди пам'ятатиме її любов до роботи та життя, яскраву та елегантну жіночність, активну підтримку та допомогу людям у складних життєвих ситуаціях, які віддачували їй тим же.

Колектив відділу історії науки Центру